

Aan de leden van de vaste commissie
voor SZW

Datum : 23 maart 2014
Onderwerp : AO Koopkrachtontwikkeling 27 maart a.s.
Behandeld door : Ans de Rooij (adrooij@uniekbo.nl)

Aan de leden van de vaste commissie voor SZW

“Ouderen profiteren niet mee, ondanks de lage inflatie, een lager belastingtarief en een voordeligere premie voor de zorgverzekering.” Dit geeft het Nibud begin januari 2014 aan in haar persbericht over de koopkracht in 2014. Dat vinden wij zorgelijk. Ouderen profiteren al veel langer niet mee, zo constateert CSO op basis van eigen aanvullende koopkrachtberekeningen door het NIBUD en ook uit rapporten uit eerdere jaren. Op 27 maart a.s. bespreekt uw commissie de brief van de minister d.d. 20 december 2013 over de loonstrookjes 2014. In deze brief gaat de minister in op de koopkracht. In dat kader willen de in de CSO samenwerkende ouderenorganisaties, Unie KBO, PCOB, NOOM en NVOG het volgende onder uw aandacht brengen.

In opdracht van de ouderenorganisaties maakt het Nibud jaarlijks op Prinsjesdag koopkrachtberekeningen voor een groot aantal standaardhuishoudens op basis van de rijksbegrotingen. In deze berekeningen maken zij een onderscheid tussen ouderen met alleen standaard ziektekosten en ouderen met een zorgvraag. Vervolgens maakt het Nibud in januari van elk jaar koopkrachtberekeningen voor een groot aantal, huishoudens gebaseerd op de definitieve cijfers voor het komende jaar. Al een aantal jaren laat de CSO aanvullend de koopkracht voor groepen ouderen berekenen.

Pag. 1

Hierbij vragen we uw aandacht voor de koopkrachtontwikkelingen van ouderen in de periode 2-12-2014 en de gevolgen voor ouderen zónder en ouderen mét een zorgvraag. Uit onderstaand overzicht van afgelopen jaren blijkt dat de koopkracht van ouderen de laatste jaren hard onderuit is gegaan, zeker de ouderen met zorgkosten. CSO pleit er dan ook voor om compenserende maatregelen te treffen voor deze kwetsbare groep.

- **De koopkracht in 2012**

In 2012 ging iedereen er op achteruit, de ouderen niet uitgezonderd. Het Nibud geeft daarbij expliciet aan dat zij zich zorgen maakt over de groep 65-plussers die nu al drie jaar op rij (vanaf 2010) een koopkrachtdaling hebben moeten incasseren. Uit de januari-berekening van het Nibud bleek dat iedereen er meer op achteruit ging dan op Prinsjesdag verwacht werd. Voor ouderen varieert deze extra achteruitgang van 0,2 tot 0,5%. Het verschil tussen huishoudens met een zorgvraag en huishoudens zonder een zorgvraag bleek gering.

- **De koopkracht in 2013**

2013 was voor de meeste ouderen een slecht jaar: zij werden geconfronteerd met een forse koopkrachtdaling die veel hoger was dan de koopkrachtdaling van huishoudens van 65-minners met vergelijkbare inkomens. Uiteindelijk bleek ook nu dat de ouderen er weer meer extra op achteruit gingen dan verwacht was. Zo was de verwachting dat een alleenstaande of echtpaar met een aanvullend pensioen van 10.000 euro met 2,7% in koopkracht zou dalen. Dit bleek later in januari, toen de koopkrachtberekeningen bekend werden, nog eens 0,6% tot 0,8% extra slechter uit te vallen. Ouderen met een vergelijkbaar inkomen die veel zorgkosten hebben, zijn daarbij nog harder geraakt. Dit is ook te lezen in het rapport van Bureau Nyfer, dat in opdracht van CSO een onderzoek heeft uitgevoerd naar de effecten van het kabinetsbeleid op de koopkracht van 65-plussers. De belangrijkste conclusie van het Nyfer-onderzoek ['Koopkrachteffecten van het kabinetsbeleid Rutte II voor 65-plussers'](#), dat verscheen op 10 januari 2013, is dat door de combinatie van hogere zorgkosten én hogere kosten van levensonderhoud ouderen die niet gezond zijn, maandelijks veel minder bestedingsruimte hebben dan hun gezonde

leeftijdsgenoten. Van de 65-plussers heeft meer dan de helft een chronische aandoening. De komende jaren zal deze ongelijkheid toe nemen.

Volgens het Nibud werden in 2013 gepensioneerden het meest getroffen doordat zij vaak last hebben van de kortingen op de pensioenen en de snellere afbouw van de zorgtoeslag bij een hoger inkomen. De pensioenen daalden door een verhoging van de belastingtarieven in de eerste schijf.

Bij de behandeling van de evaluatie Wet ULB in september 2013 heeft een aantal Kamerleden toegezegd de koopkrachteffecten voor ouderen in 2013 mee zouden nemen in de besprekingen over de koopkracht voor 2014 bij de behandeling van de begroting van SZW. Tot onze grote spijt is dit onderwerp nauwelijks aan de orde geweest bij de begrotingsbehandeling, hoewel het voor de groep ouderen toch ingrijpende consequenties heeft.

- **De koopkracht in 2014**

Na jaren van koopkrachtdaling ziet het er in 2014 voor de meeste mensen weer wat beter uit. Niet voor ouderen helaas, want zij hebben ook in 2014 minder te besteden.

In september 2013 was de verwachting dat ouderen met zorgkosten er tussen 1,8% tot 6,1% op achteruit zouden gaan: veel meer dan ouderen zonder zorgkosten. Daarbij gaan ouderen met een laag inkomen er het meest op achteruit: een alleenstaande AOW-gerechtigde met zorgkosten en een aanvullend pensioen van 5000 euro per jaar heeft in 2014 6,1% minder te besteden.ⁱ Dat is naar onze maatstaven fors!

In Januari bleek de koopkrachtdaling van ouderen minder groot dan verwacht, maar is er nog wel sprake van een daling. Zeker voor ouderen met zorgkosten zal 2014 een lastig jaar zijn.

Conclusie

De CSO kan op basis van gegevens van het Nibud niet anders dan constateren dat er onvoldoende compenserende maatregelen genomen zijn om de koopkrachtontwikkeling van ouderen gelijke tred te laten houden met de koopkrachtontwikkeling van andere huishoudens. Dit geldt in het bijzonder voor ouderen met zorgkosten. Zij hebben te maken met een forse koopkrachtdaling. In 2013 hebben de samenwerkende ouderenorganisaties binnen de CSO (PCOB, Unie KBO, NVOG en NOOM) hierover reeds de noodklok geluid en actie gevoerd. Nu vragen we wederom uw aandacht. De dalende koopkracht van ouderen moet worden tegengegaan. Ouderen zijn bereid in te leveren maar dan wel in dezelfde mate als andere huishoudens. De CSO doet een dringend beroep op u, er voor te zorgen dat er compenserende maatregelen worden genomen om dit alsnog te bewerkstelligen.

We hopen van harte dat u onze zorgen inbrengt bij het overleg met de minister.

Hoogachtend,

H.M.E. Cliteur,
directeur

ⁱ Het rapport van het Nibud met de koopkrachtberekeningen voor 2014 treft u als bijlage hierbij aan.